

Nelegální demolice bývalé tělocvičny na dlouho opět poškodí obraz města

V posledních dnech rezonuje karlovarskou veřejností téma plánované demolice bývalé tělocvičny v ulici Kolmá. Nejde o prestižní hotel nebo slavné lázeňské zařízení a člověk by mohl tento případ snadno přehlédnout, kdyby neznal novodobou historii města, kdy bylo bourání historicky cenných objektů bez ohledu na jakákoliv pravidla na denním pořádku. Nelze se tak divit, když po nedávné demolici budovy bývalého policejního ředitelství nabyde oprávněného dojmu, že se tyto praktiky divokých devadesátek vrací.

Je tomu 16 let od slavné karlovarské losovačky a její stín leží na obrazu města dodnes. A to navzdory tomu, že od té doby město několikrát změnilo vedení a zaznamenalo řadu pozitivních změn. Je to ukázka toho, jak snadno a rychle lze zničit vlastní reputaci jedním hloupým krokem, ze kterého má prospěch pouze pár jedinců navzdory zničení důvěry vlastních obyvatel a jak těžce a dlouho se tato reputace zase napravuje.

Je třeba říct, že bourání starých objektů a jejich nahrazení novými je naprosto normální způsob rozvoje města. I dnešní secesní paláce, které pro nás dělají tvář historické části města, nahradily domy, které na jejich místě stály před nimi a ty zase nahradily jiné. Má se tak ale dít v komunikaci se závaznými orgány a s představením budoucí podoby místa. Ani k jednomu zde nedochází.

Všeobecný šok je o to větší, že se jedná o nelegální záměr, který nemá povolení od stavebního úřadu a je přímým rozporu s vyjádřením Národního památkového ústavu. Vážnost situace ještě více podtrhuje fakt, že nyní neexistuje síla, která by dokázala demolici historického objektu zabránit. Situace se tedy stává tragickou hned v několika rovinách.

Tou první je opět podkopaná důvěra veřejnosti ve veřejné instituce a v pozitivní budoucnost města. Další je naprosté ignorování státních institucí, které mají za cíl ochraňovat veřejný zájem. Pokud se nám taková věc děje přímo před našimi zraky, musí každého z nás napadnout zcela logická otázka, jaký má smysl vůbec rozhodnutí těchto institucí respektovat i v jiných případech, když zde vidíme, jak jsou daná pravidla

nevymahatelná. Plánování města, nastavení regulativů v území a následné projektové a stavební práce mají být výsledkem všeobecné shody o podobě území, které by společnost 21. století měla být schopná dosáhnout. Na příkladech, jako je tento ukazujeme, že v Karlových Varech společnost stále není dostatečně vyspělá na to, aby takovou shodu dokázala najít, a často se vydává hulvátskou cestou práva silnějšího. Jako město tím dáváme navenek opět špatný příklad a potvrzujeme všeobecné povědomí, že v Karlových Varech se od kauz zmíněné losovačky, stavby parkovacího domu pod Imperialem a řady dalších příliš nezměnilo. Podobné kauzy posilující nedůvěru ve veřejnou správu budou uvnitř města i navenek dlouho rezonovat hlasitěji než příprava nové městské strategie, zápisu města na Seznam UNESCO a řada dalších pozitivních záměrů.

Zápisem města Karlovy Vary v rámci Great Spa Towns of Europe dokazujeme, že legislativní principy k ochraně zapsané památky jsou velmi dobře nastavené a dostatečné. Jelikož se daný objekt nachází v památkové rezervaci, která je vymezenou hranicí zapsaného statku, zcela jistě se toto pochybení objeví v monitorovací zprávě. Závazek k ochraně hodnot města se tak stane zpochybnitelným a pro město Karlovy Vary to může znamenat narušení důvěry k postoji budoucího pozitivního rozvoje města z orgánů Ministerstva kultury a také dalších 10 komponent statku Great Spa Towns of Europe.

Další neméně důležitá rovina je svéhlavé mazání vlastní historie a identity místa. O to více překvapuje od investora, který pozemek koupil právě kvůli jeho hodnotě a charakteru. A tu hodnotu a charakter tvoří mimo jiné jméno slavného lázeňského města vybudované jeho slavnou historií, jejíž tichými svědky jsou pouze historické objekty, o které bychom měli v maximální možné míře pečovat. Neřízeným bouráním je nenávratně smazána část historie města, vzpomínky řady místních obyvatel a jejich vazba k místu stejně jako samotnou tvář města, kterou nám po sobě předci zanechali.

Situace, které můžeme nyní pouze bezmocně přihlížet a snad se alespoň do budoucna poučit, je také důsledkem svéhlavého prodeje městského majetku v devadesátých letech a je stejně jako ve zmíněných případech ukazuje, jak dlouho neseme důsledky špatných rozhodnutí z minulosti.

Od založení KAM KV slýchám často názor, že bychom měli mít větší pravomoci, abychom mohli podobným záměrům bránit a naopak konkrétní podobu místa direktivně stavebníkovi nařídit. Nemyslím si, že to je správná cesta. Žádná instituce by neměla plnit roli četníka, rozhodujícího o osudu ostatních podle svého vkusu. Jako správnou cestu vnímám nastavení obecných pravidel, na kterých bude všeobecná shoda a jejich následné dodržování. Takovými pravidly jsou například územní plán, památková rezervace, statut lázeňského místa, nebo stavební zákon. Společnost, která je dostatečně vyspělá na to, aby dodržovala dohodnutá pravidla, nepotřebuje direktivního hlídače a může vést dialog třeba o nahrazení historických objektů novými, které budou novou kapitolou v příběhu města.

Ing. arch. Karel Adamec, ředitel Kanceláře architektury města Karlovy Vary